

Икки мамлакат ўртасидаги кенг қамровли шериклик муносабатлари ривожини йўлидаги тарихий ташриф

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Мўғулистон Президенти Ухнаагийн Хурэлсухнинг таклифига биноан 24-25 июнь кунлари давлат ташрифи билан ушбу мамлакатда бўлди.

Тарихдаги биринчи бўлган ушбу ташриф Ўзбекистон — Мўғулистон муносабатларида янги босқични бошлаб берди ва кўп қиррали ҳамкорлик ривожини учун кенг имкониятлар очди.

Давлатимиз раҳбари ташрифнинг биринчи кунини Улан-Батор шаҳрида Президент Ухнаагийн Хурэлсух билан тор доирада ва кенгайтирилган таркибда музокара ўтказди. Амалий ҳамкорликнинг истиқболли йўналишлари, энг аввало, савдо-иқтисодий ва саноат соҳаларида кооперацияни ривожлантириш масалалари кўриб чиқилди.

Олий даражадаги музокаралар якунида Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ва Мўғулистон Президенти Ухнаагийн Хурэлсух Кенг қамровли шериклик муносабатларини ўрнатиш тўғрисидаги қўшма декларацияни имзоладилар.

Шунингдек, Президентлар ҳузурида қуйидаги ҳужжатлар имзоланди:

- ўсимликлар карантини ва химияси, олий таълим, тоғ-кон саноати, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, жиноятчиликнинг олдини олиш ва унга қарши курашиш, соғлиқни сақлаш ва тиббиёт фани, жисмоний тарбия ва спорт соҳаларида ҳамкорлик тўғрисидаги битимлар;
- икки мамлакат архив идоралари ўртасидаги ҳамкорлик тўғрисида баённома;
- Ўзбекистон Республикаси Инвестициялар, саноат ва савдо вазирлиги билан Мўғулистон Иқтисодиёт ва тараққиёт вазирлиги ўртасида, ташқи ишлар вазирликлари ўртасида 2026-2027 йилларга мўлжалланган, Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги билан Мўғулистон Маданият, спорт, туризм ва ёшлар вазирлиги ўртасида 2025-2028 йилларга мўлжалланган ҳамкорлик дастурлари;

Ташриф давомида олий мартабали меҳмонлар “Наадам” анъанавий мўғул беллашувларини томоша қилдилар.

Мўғулистонга илк ташриф икки мамлакат ўртасидаги дўстлик ва кўп қиррали ҳамкорлик муносабатлари ривожига тарихий воқеа бўлди.

Шу билан Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Мўғулистонга давлат ташрифи якунланди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА МАҲАЛЛИЙ ДАВЛАТ ҲОКИМИЯТИ ВАКИЛЛИК ОРГАНЛАРИ ФАОЛИЯТИНИ 2030 ЙИЛГА ҚАДАР РИВОЖЛАНТИРИШ КОНЦЕПЦИЯСИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА

Сўнгги йилларда халқ ҳокимиятчилигини тўлақонли рўёбга чиқариш борасида амалга оширилган кенг қўламли ислохотлар, хусусан, халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларининг (кейинги ўринларда — маҳаллий Кенгашлар) ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, аҳолини ташвишга солаётган долзарб масалаларни ҳал этиш бўйича ваколатларининг тақомиллаш-шаётганлиги, шунингдек, **янгиланган Конституцияда** маҳаллий Кенгаш раиси ва ҳоким лавозимлари бир-биридан ажратилиши белгиланганидан келиб чиқиб, **“Қучли Кенгаш, ҳисобдор ва ташаббускор ҳоким”** тамойилини рўёбга чиқариш мақсадида **қарор қиламан:**

1. Мақсадлар

1. Ушбу Фармонни қабул қилишдан қўзланган асосий мақсадлар этиб қуйидагилар белгилансин:

а) маҳаллий даражада **халқ ҳокимиятчилигини тўлақонли рўёбга чиқариш**, жумладан, жамият ва давлат ҳаётининг муҳим масалаларини ҳал этишда

маҳаллий давлат ҳокимияти **вакиллик органларининг ролини ошириш**;

б) фуқароларнинг маҳаллий бошқарувда кенг иштирок этишига оид **демократлаштириш жараёнларини мустаҳкамлаш**, ижро ҳокимияти органларининг маҳаллий халқ вакиллари олдидаги ҳисобдорлигини ошириш;

в) ҳудудий бошқаруви **“аҳоли манфаатларига хизмат қилиш”** тамойили асосида **номарказлаштириш** ва Халқ депутатлари вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгашлари ҳамда туман ва шаҳар Кенгашлари **ваколатларини мувозанатли тақсимлаш**, ҳар бир бўғиндаги маҳаллий давлат ҳокимияти вакиллик органларининг **вазифа ва функцияларини аниқ белгилаш**;

г) ҳудудлараро савдо-иқтисодий ва маданий-гуманитар алоқаларни кучайтириш мақсадида маҳаллий давлат ҳокимияти вакиллик органлари **халқаро ҳамкорлигининг** ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлаш.

Давоми 2-бетда

ҲАМКОРЛИКНИНГ ЯНГИ АРХИТЕКТУРАСИ

БАРҚАРОР РИВОЖЛАНИШГА УМУМИЙ ИНТИЛИШНИ НАМОЁН ҚИЛАДИ

Хорижий эксперт доиралари вакиллари Ўзбекистон Президентининг Мўғулистонга давлат ташрифи якунлари ҳақида

Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 24-25 июнь кунлари Мўғулистонга давлат ташрифи икки мамлакат муносабатларида тарихий воқеа бўлиб, ўзаро ҳамкорликнинг сифат жиҳатидан янги босқични бошлаб берди. Бу Ўзбекистон

етақисининг Улан-Баторга биринчи ташрифи ҳисобланади ҳамда расмий Тошкентнинг Шарқий Осиё минтақасида дипломатик ва иқтисодий иштирокини кенгайтириш исти-гини ақдол намоён этади.

Давоми 2-бетда

ҚАДРИЯТЛАР ҚЎРИҒИДАГИ ИҚТИСОДИЁТ

САЁҲАТ ЗАВҚИМИ ЁКИ МАСЪУЛИЯТ?

Инсон табиати изланиш, англаш ва маънони кашф этишга мойил. Бу йўлдаги муҳим воситалардан бири — саёҳат. У фақат макондан маконга йўналиш эмас, балки шахс камолоти, дунёқараш кенгайиши ва турфа маданиятларни англаш йўлидир.

Хусусан, XXI асрда саёҳат инсон ҳаёти-да нафақат маданий завқ манбаи, балки жамият тараққиётига хизмат қилувчи воситага айланиб бормоқда. У глобал мулоқот, маданиятлар ўртасида кўприк ва иқтисодий ўсш учун асосий майдон вазифасини ўтамоқда.

Глобал алоқа ва миллий ўзлик ўртасидаги мувозанат

Кейинги йилларда юртимиз бой тарихи, маданияти, ноёб меъморий мероси ва меҳмондўст халқи орқали халқаро туризм хари-тасидаги ўрнини мустаҳкамлаб борапти.

Давоми 4-бетда

ҚАДРИ ТОҒ — ҚАЛБИ ДАРЁ ЭЛ

Қадимдан давлатлар тамаддуни, инсоният камолотида сув ва олов унсурлари муҳим ўрин тутган. Илк давлатчилик, турмуш тарзи, маданият ривожланган Месопотамия, Миср, Ҳиндистон, Хитой цивилизацияларининг барчаси Дажла ва Фурот, Нил, Ҳинд ва Ганга, Вей ва Хуанхе дарёлари бўйида юзага келгани бежиз эмас...

Осмон остидаги осмон дея таърифланган пурвиқор Ҳисор тоғ тизмаларидан сакраган Қашқадарё суви Китоб, Шаҳрисабзнинг эшил қир-адирларидан учқур от каби югуриб ўтади. Сўнг Яккабоғ боғларидаги дарахтларнинг илдизини силаб, қувват беради ва Чироқчи, Қамашни яйловларига гул-лолалар сепади. Қарши, Муборак чўлларида жанг майдонида яраланган, бемажол, аммо ҳаёт байрогини қўлида тик тутган аскардай кириб боради. Эртақларда сўзланганидек, абадий ёшлик булоғи ўзани бўйлаб ястанган бепеён Қашқа воҳасига узоқ йиллардан бери жон бағишлаб келади.

Дарё-чи, шамишр каби ялтираб ётар дарё, Тушовидан бўшалан от каби чопар сарсон. О, сен дарбадар дарё, о, сен серхатар дарё, Бунчалар вазминсану бунчалар қув, ўжарсан!

Атоқли шоир Абдулла Орипов шеърида ёзгандек, Қашқадарё — қувлик, гоҳ ўжарлик, гоҳ вазминлик билан воҳа халқининг ҳаётига баъзан синов, кўп ҳолларда қўт-барақа, фаровонлик олиб қиради. Ўзани бўйларда ястанган тарихи икки-уч минг йиллик ўтмишга бориб тақаладиган Қашқа воҳаси цивилизациясида бу нахр энг муҳим унсур вазифасини ўтайди.

Давоми 3-бетда

ТЕЖАМКОРЛИК — РИЗҚ-НАСИБА БУТУНЛИГИ

6

ҚУЁШ ПАНЕЛИДА ИШЛАЙДИГАН СУВ НАСОСИ

КАМ ТАЪМИНЛАНГАН ОИЛАЛАР УЧУН ТЕЖАМКОР ТЕХНОЛОГИЯ

Ҳамма яхши яшашга, фаровон ҳаёт кечиришга интилади. Аммо айрим ижтимоий муаммолар, турли вазиятлар борки, бунга йўл бермайди. Камбағаллик ана шундай ижтимоий муаммолардан.

Атрофимизда бирор қийналган оила бўлса, инсонийлик жиҳатидан унга ёрдам қўлини чўзамиз. Бироқ қўлдан берганга қуш тўймайди. Бир оиланинг фаровон ҳаёт кечириши учун доимий даромад манбаи зарур. Мамлакатимизда камбағалликни қис-қаттиришга қаратилган ислохотларнинг бош

мақсади ҳам шу. Кам таъминланган оилалар аъзоларининг қизиқиши, ҳудуд имкониятла-ридан келиб чиққан ҳолда бандлигини таъ-минлаш орқали даромадини ошириш чора-лари кўриляпти.

Давоми 4-бетда

Бошланиши 1-бетда

Қийин шароитдан чиқишга интилиб, чора топлмаётган инсонга кўрсатиладиган кичик ёрдам ҳам унинг ҳаётини тубдан ўзгартириб юбориши мумкин. Бугун ана шундай ўзгаришлар билан яшаётган минглаб юртдошларимиз ҳақида биламиз. Маҳалла кўмағида олинган имтиёзли кредит, бирор хўнар бошлаш учун берилган беминнат иш қуроллари сабаб камбағал оилалар иш берувчи тадбиркорга айланганлар қанча. Ўзим ҳам уларнинг бир нечаси ҳақида мақолалар тайёрлаганман. Очиги, имконият тўғри чамаланса, йўналиш аниқ кўрсатилса, энг муҳими, одамнинг ўзида ҳаракат бўлса, ҳозир бир чеккада қашшоқ бўлиб яшашнинг имкони йўқ. Ҳеч бўлмаса, уйнингизга нега бекор ўтирганингизни сўроқла келиб, бирор иш бошлашни таклиф қилувчиларнинг қадами узилмайди. Ҳол-аҳвол сўровчилар эса кўшиларингиз эмас, давлат идоралари вакиллари бўляпти.

Шу йил 16 июнь куни давлатимиз раҳбари раислигида ислохотлар натижадорлиги, ҳудудларда ишларнинг бориши ва аҳолини қийнаётган масалалар таҳлили бўйича ўтказилган видеоселектор йиғилишида ушбу жиҳатга такрор ва такрор уруғ берилди. Аҳолининг дарду ташвишларини эшитиб, уларга шароит яратиб бериш раҳбарларнинг асосий вазифаси экани таъкидланди. Энди одамлар муаммолари билан ишлаш бўйича янги тизим йўлга қўйилиши белгиланди.

Сув бўлса, томорқадан фойдаланувчилар кўпаяди

Сурхондарё вилояти Қизилқум тумани Такия маҳалласи оғир ҳудудлардан. Бу ерда ишсизлик ва камбағаллики қисқартириш Кадастр агентлиги зиммасига юклатилган.

Дастлабки жараёнда ҳудуд ўрганилиб, аҳолининг асосий даромад манбаи деҳқончилик ва чорвачилик экани аниқланди. Маҳаллада истиқомат қиладиган 3882 кишининг аксарияти хонадонидagi томорқада маҳсулот етиштирилади. Аммо олинган ҳосилнинг асосий қисми

рўзгордан ортмайди. Бир қисмигина бозорга олиб чиқилади. Хонадон эгалари шундан озгина даромад қилади.

Ҳосилнинг кўп эмаслиги сўғоришдаги муаммолар билан ҳам боғлиқ. Маҳалладаги ариққа яқин жойлашган 20 та хонадон шахсий электр насоси орқали сув чиқарган. Унга сарфланадиган электр энергияси харажати чўнтаги бақувват оилани ҳам қийнаб қўяди. Камбағал оилани-ку айтмаса ҳам бўлади. Одамлар томорқаси, билагиди кучи бўлди.

ишлайдиган сув насоси ўрнатиб берилди. Кўёш панелининг қуввати 60 киловатт. Кун давомида насос ҳеч қандай харажасиз ишлайди. Замонавий сув насоси маҳалладаги 200 та хонадонни сув билан таъминламоқда. Қурилма соатига 1000 куб метр сув чиқаради. Худудда 8 та кўча бўлиб, уларда яшовчиларнинг томорқаси ҳар куни навбати билан сугорилади.

Сув чиқариш насоси кўёш панели ёрдамида ишлагани боис, ундан фойдаланиш аҳолига текин тушяпти. Яъни қурилма одамларнинг сугориш учун сарфланадиган электр энергияси харажатини камайтирди. Сўғориш билан боғлиқ муаммо ечилгани камбағал оилаларнинг ҳам томорқадан фойдаланиш самарадорлигини оширмоқда.

— Мамлакатимизда камбағалликини қисқартириш бўйича аниқ вазифалар белгиланган, — дейди Кадастр агентлиги директори ўринбосари Абдушукур Абдуллаев. — Бунинг учун давлатимиз раҳбарининг алоҳида қарори билан “Камбағалликдан фаровонлик сари” дастури ҳам ишга туширилган. Унда барча давлат ва ҳўжалик бошқарув органларига муайян ҳудуд бириктирилиб, улардаги кам таъминланган оилаларни камбағалликдан чиқариш вазифаси белгиланган. Кадастр агентлигига ҳам юртимиз бўйлаб бир қанча ҳудуд, хусусан, турли вилоятлардаги айрим маҳаллалар бириктирилган. Қизилқум туманидаги маҳаллалар шулар жумласидан. Бугунга қадар тумандаги 34 та оиланинг бандлигини таъминлаш ва фаровонлигини ошириш мақсадида чорва моллари, турли иш қуроллари топширилди. Техникани бериш билан иш битмайди. Тажрибаси бўлмаган одамга маслаҳат, йўл-йўриқ кўрсатиш ҳам зарур. Жа-

туриб, ердан самарали фойдалана олмаётгани боиси шунда.

Ушбу масаланинг замонавий ҳамда инновацион ечими сифатида Кадастр агентлиги томонидан Такия маҳалласига мамлакатимизда биринчилардан бўлиб кўёш панелида

раёнда кам таъминланган оилалар аъзоларининг тадбиркорлик фаолиятини бошлаши ёки томорқадан самарали фойдаланишига кўмаклашиш ҳам асосий вазифамиз ва бу борадаги ишлар ҳам тизимли бажарилмоқда.

Ҳам иқтисод, ҳам даромад

Сўғориш тизимида кўёш нуридан фойдаланиш — янгича ечим. Бошқа жиҳатдан, ҳозир юртимизда барча соҳа ва тармоқда энергиятежамкор, экология учун зарарсиз, арзон ва қайта тикландиган энергия манбаларидан фойдаланишга ўтилатганининг натижаси бу. Самардорлигини эса чамалаш қийин эмас. Мана, Такия маҳалласи бир мисол. Камбағал оилалар электр энергияси харажати сабаб

сув чиқариш насосидан фойдалана олмаган. Табиий шароитда сугоришининг эса доим ҳам имкони йўқ, ариқларда сув сазёлаб кетган бугунги шароитда томорқадан рўзгорга етарли ҳосил олинса ҳам катта гап.

Замонавий сув насослари бунинг ўзига хос ечими бўлади. Бундай технологияни юртимизнинг барча ҳудудда қўллаш ҳаракати бошланган. Давлатимиз раҳбарининг жорий йил 1-2 май кунлари Хоразм вилоятига ташрифида вилоятда экин майдонига сув чиқариш осон эмаслиги, мамлакатдаги насосларнинг 21 фоизи шу ерда жойлашгани, уларга кўёш панели ўрнатиб, электр харажатини иқтисод қилиш муҳимлиги таъкидланганди. 2138 та насосни шу тизимга ўтказиб, Хоразм тажрибасини яратиш зарурлиги кўрсатилган.

Кўёш панелида ишлайдиган сув насосини ўрнатишдан мақсад аҳоли харажатини камайтириш баробарида томорқадан самарали фойдаланиш кўрсаткичларини оширишга ҳам қаратилган. Чунки мамлакатимиздаги қатор ҳудудлар тажрибаси томорқанинг аҳоли учун яхшигина даромад манбаи эканини кўрсатди. Такияликлар ҳам амалиётда бунга амин бўляпти.

Дастлаб маҳалла аҳлига турли сабзавот, полиз ва дуккакли экинлар етиштириш, мавсумий маҳсулотларни жамлаш ҳамда бозорда сотиш борасида амалий тавсиялар берилди. Томорқадан йилда бир неча маротаба ҳосил олиб, доимий ёки қўшимча даромад манбаи яратиш мумкинлиги кўрсатилди. “Очиги, томорқадан унумли фойдаланиб, яхши даромад олиш борасида Сайхунобод тажрибасига ҳавас қилардик. Аммо сугориш билан боғлиқ муаммо сабаб бозорбоп маҳсулот етиштири олмаганимиз. Сув насоси ўрнатилганидан кейин ўзимиз ҳам турли маҳсулотларни етиштиришга қизиқиб, киришиб кетдик”, дейди фуқаролардан бири.

Аваллари ҳудуд аҳолиси, асосан, беда етиштирган. Сайхунобод тажрибаси ҳақида ёзганимизда туман мутасаддиси билан беда ва сабзавот экинларининг бозордаги нархини ҳисоблаб кўргандик. Ўртадаги фарқ бир неча баробар юқори. Ваҳоланки, аҳолининг кўпи бедани ҳатто сотмайди ҳам, асосан, чорва учун етиштиради, ер бўш турмаслиги учун бир эрмак.

Такия маҳалласи энди томорқага даромад манбаи сифатида қарай бошлади. Йилнинг қайси фасли бўлмасин, сувдан хавотир олмайди, кўёш панелида ишлайдиган насос доим ишлаб туради. Одамлар ерга қадаган экинини вақтида сугориб, кўкартиряпти. Хонадонлардаги томорқада сабзавот ва полиз экинлари, кўкатлар етиштириляпти. Аҳоли оладиган ҳосилини оилавий эҳтиёждан орттириб, бозорга олиб чиқади.

Айтганча, Янгийўл туманидаги кўкат етиштиришга ихтисослашган маҳаллалар ҳақида ёзганимизда одамлар томорқасидан йил давомида тиндирмай ҳосил олиши, кўкатдан яхшигина даромад топишига шахсан гувоҳ бўлганмиз. Қаловини топсанг, қор ҳам ёнади, дейишгани рост. Ҳозир томорқага кириб олиб, тинимсиз меҳнат қилишдан кўра, замонавий техника ёрдамида билимга асосланган усуллари қўллаш анча самара беради.

Кўёш панелида ишлайдиган сув насосини оилайлик. Қурилма ёрдамида сув чиқариш учун инсон омилга таъсири керак эмас, тўлиқ электрон тизим асосида ишлайди. Техникадан ҳудудда электр энергиясида узилиш бўлган вақтларда ҳам фойдаланиш мумкин. Чунки қурилманинг ишлаши умумий тармоққа боғлиқ эмас. Кўёш нуридан қувват олади ва кун давомида ишлаб беради. Бу экинларни сўғориш жараёнида узилиш бўлмайди, сув узлуқсиз таъминланади, дегани.

Кўёш панели харақатга келтиратган сув насоси нафақат иқтисодий, балки экологик жиҳатдан ҳам самарали. Инновацион ёндашув эса аҳоли фаровонлигини оширишга хизмат қиляпти.

Ирода ТОШМАТОВА,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Мулоҳаза

ҚАДРИЯТЛАР ҚЎРИҒИДАГИ ИҚТИСОДИЁТ

САЁҲАТ ЗАВҚИМИ ЁКИ МАСЪУЛИЯТ?

Бошланиши 1-бетда

Сайёҳлик бугун юртимиздаги истиқболли соҳалардан бирига айланди. Сўнгги йилларда мамлакатимизнинг туризм экспорти 1,6 баробар ошиб, 4 миллиард долларга яқинлашди. Бу рақам ортида мамлакатдаги фаолият, тадбиркорлик муҳити ва хизмат кўрсатиш соҳасидаги сифат ўзгаришлари мужассам. Яъни туризм бугун нафақат миллий иқтисодиётнинг муҳим устуни, балки ижтимоий барқарорлик омилли ва кўплаб оилаларнинг даромад манбаига айланмоқда.

Албатта, ҳеч бир соҳа ташки омилларсиз ривожланиши қийин. Бугун юртимизда ташки инвестицияларни соҳаларга йўналтириш бўйича қатор ишлар қилинмоқда. Энди қайтароқ маълум қилишлари, ишбилармонларнинг сармоясини мамлакатимизга йўналтириб, бизнесини очиши Ўзбекистонга ишончидан дарак.

Давлатимиз раҳбари IV Тошкент халқаро инвестиция форумида “Келинг, биргаликда шундай инвестиция муҳитини яратайликки, у даромад келтириш билан бирга, инсон қадрини улуғлайдиган, унинг ҳаётий манфаатларини таъминлайдиган ва жамият равангига хизмат қиладиган мустаҳкам пойдеворга айлانسин!” дея таъкидлади.

Утган 8 йилда соҳага 6 миллиард 500 миллион доллар сармоя киритилиб, 130 мингта меҳмон ўрни очилган. Шунингдек, сўнгги йилларда тармоқда 2500 дан ортиқ тадбиркорлик субъекти фаолият юрита бошлагани бунга аққол мисол.

Бу ишбилармонлар кўпайиши, янги иш ўринлари очилиши билан бирга, ватандошларимиз дунёқарашида туризмнинг бизнес, хизмат кўрсатиш ва маданий омилли сифатида қабул қилина бошлаганидан далолат беради.

2024 йилда Ўзбекистонга 10 миллиондан ортиқ хорижий сайёҳ келган. 2023 йилда бу рақам 6 миллиондан зиёдини ташкил этган бўлса, 2022 йилда 5 миллиондан ортиқ киши

юртимизда меҳмон бўлган. Рақамлар орасидаги тафовутдан ҳам соҳадаги ютуқни кўриш мумкин. Бу фақат валюта тушуми ёки рақам эмас, балки юртимизга ишонч, қизиқиш ва эҳтиромнинг ўзга халқлар онгида қарор топаётганидан дарак беради.

Ички туризм ривожланмоқда

Олдинлари бир вилоятдан иккинчи вилоятга саёҳат қилиш учун асосий улов енгил автомобиль эди. Йўлқирани аксарият аҳолининг чўнтаги кўтармасди. Шу боис, маҳаллий туризм кўрсаткичи жуда паст эди. Энди вилоятлараро замонавий автобуслар, теъзорлар поездлар қатнови йўлга қўйилиши, маҳаллий аэропортлар қурилиши ёки таъмирдан чиқиши ортдан ички туризм ҳам ривожланмоқда. Шунингдек, ҳар бир вилоятга замонавий талабларга жавоб берадиган жамоавий транспортлар келтирилиши ҳам шаҳарлар ичида қулай жамоат транспорти шаклланишига туртки бермоқда. Сўнгги йилларда ички туризмга эътибор кучайгани туфайли маҳаллий сайёҳлар сони 23 миллионга етган.

Маданий мерос объектилари реставрацияси ва консервацияси шунчаки биноларни таъмирлаш эмас, балки халқнинг ўтмиш билан узвий алоқасини тиклаш, миллий ўзлигини асраб қолиш жараёнидир. Сўнгги тўрт йилда 327 та бундай объектда қайта тиклаш ишлари бажарилгани — давлатнинг маданиятга, тарих ва маънавиятга эътиборининг амалий ифодаси.

Ички туризм ривож жамиятнинг ўзига қараш салоҳияти, ўзини англаш даражаси ва маънавий юксалиш ўлчовидир. Ўз юртини билишга ҳаракат қилган миллатгина дунёга

чиққанда бошини банд қўтариб, сўзини айта олади. Бу жараёнда ҳар бир ташаббус, ҳар бир ислохот маънавият ва масъулиятга хизмат қилмоқда.

Сон ошиб бормоқда, аммо...

Мамлакатимизда туризм соҳасини ривожлантиришга қаратилган кенг қамровли ислохотлар орқали келгусида сайёҳлар сони 15 миллионга етказиш ва экспорт қиймати 4 миллиард доллардан ошириш режалаштирилмоқда. Бу мақсад фақат рақам эмас, балки амалий қадамлар билан мустаҳкамланиб, иқтисодий ўсишнинг янги босқичига қўтарилишга қаратилган муҳим стратегиядир. Туризмга фақат иқтисодий манба сифатида эмас, балки миллатнинг маданий бойликларини дунёнинг турли бурчақларига

етказиш, халқаро майдондаги ўрнини мустақамлаш воситаси сифатида ҳам қараш керак.

Сайёҳлик фаолияти ривожланиши билан бирга, тарихий муҳитни тўғри сақлаш масаласи ҳам тобора долзарб аҳамият касб этмоқда. Бир томондан, туристлар учун қўлайлик яратилиб, уларни жалб этувчи турли хизматлар кўпайётгани қувонарли ҳол. Аммо кўп ҳолларда бу “қўлайликлар” тарихий обидаларнинг кадр-қимматини усайтираётгандек.

Яқинда Хоразмга бордим. Ичанқалъа зиёратига турух-турух бўлиб айланиб юрган маҳаллий болаларни қўриб, ташқаридан қараган одам уларнинг тарихни ўрганишга иштиёқи банд деб ўйлаши табиий. Зотан, ёш авлодга тарихни фақат дарсликлар эмас, балки муҳим орқали, шахсий намуна асосида англаштишимиз зарур. Бу тарих, бу мерос фақат туристлар учун эмас, аввало, биз — ўзбеклар учун табаррук ва бағрикенг тарбия манбаи бўлиши керак. Кўп ўтмай, фикрим ўзгарди. Аввало, бу

кийим-кечак, ҳунармандчилик дўконлари ва овқатланиш масканлари тарихий обидалардан ташқарида — махсус жойда жойлаштирилса, ҳам иқтисодий манфаат, ҳам маданий муҳитни сақлаш ўртасида мувозанат таъминланади.

Шунингдек тарихий жойларда электрон аудиогида, болалар учун интерактив ўргатуви дастурлар, махсус сукут ва ҳурмат тамойилларига асосланган экскурсиялар ташкил этиш орқали бу масканни маънавий бойлик ва иқтисодий манбага айлантириш мумкин. Туризм фақат пул ишлаш усули эмас, у миллий қадриятларни жаҳонга кўрсатиш воситасидир.

Туризмни ривожлантириш иқтисодиётни юритиш, иш ўринлари очиш ва мамлакат имижини шакллантириш демакдир. Аммо бундаги энг муҳим жиҳат — тарихга ҳурматни йўқотмаслик. Чунки сайёҳ келиб кетади, аммо бу тупроқда ишайдиган, уни асраб-авайлаши керак бўлганлар — бизмиз. Агар биз тарихни асрасак, тарих ҳам бизни асрайди.

Маҳаллий аҳолида туризм маданияти шаклланиши керак. Ахир тарихий жойларда оддий ҳаёт кечираётганлар айнан шу маконлар орқали бутун юртининг юзига айланади. Турист, биринчи навбатда, биноларни эмас, одамларни кўради, уларнинг муносабати орқали миллат ҳақида тасаввур ҳосил қилади. Шунинг учун ҳар бир фуқаро, ҳар бир бола, ҳар бир тадбиркор ўзини тарих ҳимоячиси, миллий маданият вакилидек ҳис қилиши лозим.

Ривожланиш ҳар доим ўзгаришни талаб қилади. Туризмнинг юксалиши фақат давлатнинг сиёсий иродаси ва ислохотлари билан чекланмай, ҳар бир фуқароннинг масъулияти муносабатига боғлиқ. Саёҳатчилар маданияти, тарихий меросга эҳтиёткорлик ва миллий қадриятларни сақлаш соҳанинг барқарор ривожланишини таъминловчи муҳим омиллардир. Шундай ҳолда, ҳар биримиз туризмнинг фақат иқтисодий манба эмас, балки маънавий ҳамжамият барпо этиш воситаси деб ҳам билишимиз зарур.

Сардор ТОЛИБОВЕВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Нуктаи назар

Бугунги Ўзбекистон тарихий ўзгаришлар палласида яшапти. Ҳар бир кун — янгилик, ҳар бир қарор — тараққиёт, ҳар бир ташаббус — халқ фаровонлиги учун хизмат қилаётгани аини ҳақиқат. Ҳозирги кенг қўламли ислохотлар замирида инсон қадрини улуглаш, ҳар бир фуқаронинг ҳаётини ислох этиш, одамларнинг эртанги кунга ишончини мустаҳкамлаш, келажақ эгаларини бунёдкор куч этиб тарбиялашдек олижаноб мақсадлар мужассам.

Баҳодиржон ШЕРМУҲАММАДОВ, педагогика фанлари доктори, профессор

Жорий йил 16 июнь куни ислохотлар натижадорлиги, ҳудудларда ишларнинг бориши ва аҳолини қийнаётган масалалар таҳлили бўйича ўтказилган видеоселектор йўналишида ислохотлар натижаси, ҳудудлардаги ишларнинг барори, айниқса, халқимизни ўйлантриётган масалаларга ечим топиш борасидаги долзарб вазифалар аниқ ва чуқур таҳлил этилди.

Интизом — ислохотлар юзи

Давлатимиз раҳбари sanoat, eksport va investitsiya soxalariда эришилган улкан ютуқларни эътироф этди. Шу билан бирга, айрим ҳудудларда ижтимоий-иқтисодий муаммолар ечилмаётгани, маҳаллий раҳбарларнинг ташаббускорлик кўрсатмаётганини қаттиқ танқид қилди. Президентимизнинг “Ҳар бир мурожаат ортида инсон тақдири, унинг дарди ва умиди турганини унутмаслигимиз керак. Халқнинг дарди билан яшаш биз учун мажбурият” деган сўзлари раҳбарлар қалбига муҳрланиши, фаолиятида маёқ бўлиши шарт. Бу нафақат бурч, балки виждон амридир.

Амир Темури бобомиз “Мамлакат аҳволдан, фуқароларнинг тинч-осойишталиги ва фаровонлигидан хабардор бўлмоқ, уларнинг арз-додини тинглаб, муаммоларини ҳал этишга киришмоқ — давлат бошлигининг асосий вазифасидир”, деган. Соҳибқирон саройида эл-улуснинг мурожаатига доим қўлоқ тутилган, шикоятлари бевосита ҳукмдорга етказилган ва адолатли ечим топилган. Мирзо Улуғбек даврида ҳам илму фан ривожига катта қўллар қўйилган. Алишер Навоий “Ҳамса”сида адолатли ҳукмдор образини яратар экан, халқ дардида қўлоқ солиш, ҳаётини яхшилаш — подшоҳнинг энг муҳим вазифаси эканини уқтирган.

Бугуннинг гапи

Феруза МУХИДДИНОВА, юридик фанлар доктори, профессор

Барча даврда инсоннинг салоҳияти, билими, малакаси ҳамда қобилияти, бошқача айтганда, инсон капитали жамиятнинг фаровонлиги ва давлатнинг иқтисодий тараққиётини белгилаб берадиган ҳал қилувчи куч бўлган. Зеро, инсон капитали инновацион ва билимга асосланган иқтисодий шакллантириш, замонавий технологиялар, глобал ахборот тизимлари, янги инвестиция йўналишлари ҳамда илгор бизнес моделларини ривожлантириш учун зарурий шартдир.

Ҳўш, инсон капитали нима ўзи? Бу атама инсон умри давомида тўплайдиган билим, кўникма ва соғлиқ ҳолатини англатади. У одам

Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг “Бобурнома”сида ҳам халқ билан мулоқот қилиш, аҳволдан хабар олиш, муаммоларини ҳал этиш борасидаги мисоллар кўп учрайди. Буюк боболаримизнинг давлатни бошқаришдаги асосий тамойили халқпарварлик, адолат ва инсонпарварлик бўлган. Бугунги ислохотлар ҳам ҳудди ана шу азалий қадриятларга таяниб, янгича мазмун билан бойимокда.

Йўналишда ижро интизомини мустаҳкамлаш, халқ муаммолари билан ишлаш бўйича мутлақо янги тизим жорий этилиши алоҳида қўйд этилди. Энди Ҳисоб палатаси ижро интизомига масъул бўлади, унинг ваколатлари кенгайтирилади. У нафақат маблағларнинг тўғри сарфланишини кузатида, балки ҳар бир қарорнинг ижроси натижадорлигини таҳлил қилиб, камчиликларни аниқлайди ва тақлифлар киритади. Бу эса маблағларнинг ҳар бир тийини халқ манфаатига хизмат қилишини таъминлайди.

“Халқ назорати” — шаффофликнинг ҳақ йўли

Энди аҳоли билан мулоқотни кучайтириш, муаммоларини жойида, тезкор ҳал этиш мақсадида “Халқ назорати” электрон портали ишга туширилади. Бу тизим аҳолига ўз ҳудудидаги қурилиш, ободонлаштириш ва инфратузилмадаги муаммоларини суратга олиб, аниқ манзилни кўрсатган ҳолда мобил илова орқали порталга юбориш имконини беради. Ҳар бир муаммонинг ечими фотосурат билан тасдиқланади, ҳокимлар фаолияти эса қўнилик баҳоланади. Ушбу тизим мурожаатларнинг ягона платформаси бўлиб, барча вазирлик, идора ва ҳокимликларни бирлаштиради.

Яна бир муҳим амалиёт — энди Халқ қабулхоналарига туман ва вилоят ҳокимларининг ўзлари раҳбарлик қилади. Мурожаатни бир идорадан иккинчисига юборишдек эски амалиётга чек қўйилиб, масалани шу ернинг ўзида ҳал этиш ваколати кенгайтирилади. Бу чоралар қўғозбозлик ва бюрократик тўсиқларни йўқ қилиб, мурожаатларни тез ва самарали ҳал этишга хизмат қилади.

ХАЛҚ ДАРДИ БИЛАН ЯШАШ — ҲАР БИР РАҚБАРНИНГ ОЛИЙ БУРЧИ

Маҳаллий бошқарув тизимида янги тажриба

Йўналишда маҳаллий бошқарув тизимида ҳам чуқур ўзгаришлар белгиланди. Ҳар бир ҳокимга 4 ўринбосар бириктирилиб, ривожланиш режасига қараб, барча масала тегишли ўринбосарларга ҳоким томонидан белгилаб берилди. Ҳоким ва ўринбосарларнинг аниқ вазифалари молиявий таъминот билан белгиланади. Агар улар самарали ишласа, кейинги йилдан ҳудудга бериладиган маблағ 10-15 фоиз қўпайтирилади. Акс ҳолда, маблағ оширилмайди ва масъул раҳбар ишдан кетади. Бу тизим раҳбарларни масъулиятини оширишга, фаолиятига янада жиддий ёндашишга ундайди.

Туманда “Ислохотлар штаби” тузилиб, 3 ой ичида туманнинг 38 та маҳалласи кесими-

Жорий йил бошидан ҳозиргача Ўзбекистон Республикаси Президентининг Виртуал қабулхонаси орқали келиб тушган жами мурожаатлар 36 тани ташкил этган бўлса, университет ваколатига доир 8 таси ижобий ҳал этилган. Университет ваколати доирасидан ташқари 17 та мурожаат эгасига ҳуқуқий тушунчалар бериш ва бошқа ҳал этувчи органларга йўналтириш орқали талаби қондирилган. Шунингдек, 11 та мурожаат ҳозир белгиланган тартибда ўрганилмоқда.

да лойиҳа, инфратузилма, молиявий манба ва кадрлар масаласини қамраб олган уч йиллик дастур тайёрланади. Келгуси йил учун бюджет, инфратузилма, ишлаб чиқариш, хизмат, инвестиция ва бандлик дастурлари шу асосда тасдиқланади. Бу янги тажриба келгуси йилдан бутун республикада қўлланади.

“Яшил ҳудуд”лар ва шаҳарсозликдаги янгича қараш

Ҳудудларда “яшил ҳудуд”, спорт майдончалари, болалар ўйингоҳларини бошқа мақсадларда бериб юбориш ҳолатлари аниқланиб, жойига қайтарилди. Кўп қаватли уйларга туташ ҳудудларни бошқарув компанияларига бериш бўйича ҳокимларнинг қарорлари ўрганилиб, қўнунга зидлари бекор қилинади.

Бундан ташқари, туманларда бошқарув тизими ҳам ўзгаради. Бу тизим йил якунигача Сурхондарё вилоятида тўлиқ, қолган ҳудудларда жадал ривожланиш белгиланган 16 та

туман ва шаҳарда жорий этилади. Сирдарё тумани мисолида комплекс ривожлантиришга масъул 9 та вазирликнинг туман бўлими ҳокимлик тизимига ўтади. Улардаги жами штатлар қисқартирилиб, ишга олиш ва лавозимидан озод этиш бўйича тегишли қарорлар ҳоким томонидан қабул қилинади. Сирдарё тумани ихтиёридаги маъмурий ва молиявий жараимлар, солиқ текширувлари бўйича пеня, тоифаси ўзгарган қишлоқ ерлари учун компенсация, ўрмон ерлари ҳудудларининг ижара тўловлари, кўрсатилган давлат хизматларидан тушган маблағларнинг бир қисми қолдирилади. Бу маблағлар маҳаллий бюджетни мустаҳкамлашга ва аҳолининг эҳтиёжларини қондиришга йўналтирилади.

Иш фуқаро розилигидан бошланади

Сўнгги йилларда фуқароларнинг мурожаатлари билан ишлаш, муаммоларга ечим излаш барча даражадаги давлат

органларининг асосий вазифасига айланиб улгурди. Айниқса, таълим соҳасида юзага келган муаммоларни баргараф этиш орқали ёшларимизнинг илм олишига, билим ва салоҳиятларини юзага чиқаришга имкониятлар эшиги кенг очилмоқда. Бу борада Фарғона давлат университети жамоаси ҳам ўз вазифаларини сидқидилдан бажариб келмоқда.

Мурожаатларнинг белгиланган талабларга мувофиқ қўриб чиқилиши таъминланмоқда. Олийгоҳнинг жисмоний ва юридик шахслар мурожаатлари билан ишлаш, назорат ва мониторинг бўлими ходимлари “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги қонун ҳамда аҳолини қабул қилиш, фуқароларнинг мурожаатлари ва муаммоларини самарали ҳал этиш тизимини такомиллаштириш юзасидан тузилган чора-тадбирлар режасига мувофиқ очиқлик, шаффофлик, ҳолислик тамойили асосида фаолият юритмоқда.

Жорий йил бошидан ҳозиргача Ўзбекистон Республикаси Президентининг Виртуал қабулхонаси орқали келиб тушган жами мурожаатлар 36 тани ташкил этган бўлса, университет ваколатига доир 8 таси ижобий ҳал этилган. Университет ваколати доирасидан ташқари 17 та мурожаат эгасига ҳуқуқий тушунчалар бериш ва бошқа ҳал этувчи органларга йўналтириш орқали талаби қондирилган. Шунингдек, 11 та мурожаат ҳозир белгиланган тартибда ўрганилмоқда.

Бундан ташқари, университет раҳбарияти ҳамда факультет деканларининг шахсий қабули, маҳаллалараро ҳамкорлик, онлайн қабул, сайт, мурожаат ботлари, электрон почта ҳамда ишонч телефони орқали келиб тушаётган мурожаатларнинг ҳар бирини мустаҳкамлашга ва аҳолининг виждоний бурчидир. Фарғона давлат университети жамоаси бу тамойилни ўз фаолиятига йўл кўрсатиш деб билиб, ислохотлар самарадорлигини оширишда бошқаларга намуна бўлишга интиломоқда.

Видеоселекторда белгиланган устувор вазифалар — ижро интизоми, халқ билан мулоқот, инвестиция ва бандлик барчамиздан муштарак ҳаракат, аниқ жавобгарлик талаб қилади. Демак, таълим муассасалари, хусусий сектор, маҳаллий кенгашига ва сиёсий партияларнинг жипс ҳаракатига бугунги беқарор геониктисодий шароитда ҳам барқарор ривожланишни таъминлашга қодир.

“Халқнинг дарди билан яшаш биз учун мажбурият” деган даъват ҳар биримиз учун иш услуби, ҳаёт тарзига айланиши шарт. Бу даъват фақат сўзда эмас, амалда, қалбдан чиққан ҳолда намоян бўлиши лозим. Зеро, ҳар бир мурожаат ортида инсон тақдири, унинг оруз-умидлари мужассам. Ана шундангина янги Ўзбекистоннинг барқарор ривожланиши, халқимизнинг фаровон ва бахтли ҳаёт кечирishi таъминланади.

ИҚТИДОРЛИ ЁШЛАРНИ АНИҚЛАШ ВА ҚўЛАБ-қУВВАТЛАШ БўЙИЧА ЗАМОНАВИЙ ЁНДАШУВЛАР

навбатига, глобал миқёсда инсон капиталига эҳтиёжини янада оширмоқда.

Шунинг учун ҳам бугун давлатлар олдида турган асосий вазифа, энг аввало, ёш авлод салоҳиятини эрта босқичда аниқлаш ва ривожлантириш, тенг имконият яратишдан иборат. Хусусан, таълим тизимида инновацион ёндашувларни жорий этиш, рақамли технологиялар асосидаги ўқитиш моделларини кенгайтириш, дуал таълим ва касбий тайёргарликни меҳнат бозори талаблари билан

уйғунлаштириш бу жараёнда ҳал қилувчи аҳамият касб этади.

Ўзбекистонда ҳам маъзур демографик тенденцияни инобатга олган ҳолда ёшлар сиёсати ва инсон капиталини ривожлантиришга қаратилган кенг қўламли ислохотлар амалга оширилмоқда. Мамлакатимиз аҳолисининг 60 фоизини ёшлар ташкил этади. Ҳар йили меҳнат бозорига 600 мингдан ортиқ йигит-қиз кириб келмоқда. 2030 йилга бориб, бу кўрсаткич 1 миллионга етади. Шу сабабли

мамлакатнинг интенсив ривожланиши, иқтисодий ўсиши ва ижтимоий барқарорлигида ёш авлодни тўғри йўналтириш, рақобатбардош билим ва кўникмалар бериш, касбга тайёрлаш, таълим ҳамда иш билан таъминлаш масалалари давлат сиёсатида устувор аҳамиятга эга бўлмоқда.

Президент мактаблари, IT парклар, ёшлар стартаплари учун махсус грантлар жорий этилгани бунга яққол мисол бўлади. Шу билан бирга, иқтидорли ёшларни барвақт аниқлаш, илмий лойиҳалар ва халқаро стипендиялар орқали ривожлантириш борасида ҳам институционал ёндашувлар шаклланимоқда.

Давлатимиз раҳбарининг 2025 йил 15 майдаги “Президент иқтидорли фарзандлари” ташаббусини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармони инсон капиталини ривожлантириш соҳасидаги давлат сиёсатида янги босқични бошлаб берди. Ушбу фармонни қабул қилишдан кўзланган асосий мақсад иқтидорли ёшларни барвақт аниқлаш ва ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш орқали мамлакатда инсон капиталини ривожлантиришдир.

Иккинчидан, ёшлар билан манзилли ишлаш орқали глобал меҳнат бозорига рақобатбардош мутахассислар тайёрлаш ҳамда мамлакат тараққиёти учун янги инновацион имкониятлар яратиш.

Учинчидан, ягона платформага бирлаштириш орқали иқтидорли ёшларнинг ўзаро ҳамкорлиги, тажриба алмушув ва интеллектуал салоҳиятини рўёбга чиқариш учун самарали муҳит яратиш ҳам муҳим вазифа этиб белгиланган.

Фармонга мувофиқ, Ихтисослаштирилган таълим муассасалари агентлиги тизимида Ал-Беруний номидаги халқаро мактаб-интернат ҳамда Иқтидорли ёшларни қўллаб-қувватлаш ҳамжамияти ташкил этилади.

Халқаро мактаб-интернат тўлиқ академик, ташкилий-бошқарув ва молиявий мустақилликка эга давлат умумий ўрта таълим ташкилоти бўлиб, умумий фаолияти мактабгача ва мактаб таълими вазирли раислигидаги кузатув кенгаши томонидан тартибга солинади.

Мактабда ўқув жараёни 2025/2026 ўқув йилидан бошланади. Битирувчиларга давлат намунасидаги таълим тўғрисидаги ҳужжат — шаҳодатнома билан бирга етакчи хорижий олий таълим муассасаларига ўқишга кириш имкониятини беришчи халқаро таълим дастури дипломи — International Baccalaureate берилади.

“Президент иқтидорли фарзандлари” миллий дастури доирасида Ўзбекистон бўйлаб 3 минг нафар иқтидорли ўқувчи танлаб олинади ва олий ўқув юртиларига кириш учун зарур билим ва кўникмалар асосида тайёрланади. Шу маънода, “Президент иқтидорли фарзандлари” дастури инсон капиталини эрта босқичда ривожлантириш, таълимда сифат ва самарадорликни таъминлаш ҳамда иқтидорли авлодни мақсадли қўллаб-қувватлаш орқали мамлакат тараққиётини таъминлашга қаратилган узоқ муددатли стратегик ёндашувнинг муҳим таркибий қисmidир.

Янги Ўзбекистон шароитида иқтидорли ёшларни барвақт аниқлаш ва ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш инсон капитали ривожининг стратегик платформаси бўлиб, унинг самарали ташкил этилиши келажақда мамлакатнинг интеллектуал, иқтисодий ва ижтимоий тараққиётини таъминлайди. Давлат сиёсатида маъзур йўналишни устувор қилиб белгилаш замонавий талабларга жавоб бериш билан бирга янги Ўзбекистонни глобал рақобат шароитида муваффақиятли иштирокчига айлантиришнинг стратегик шартидир.

